

Norovirus utbrot

Førde sjukehus våren 2018

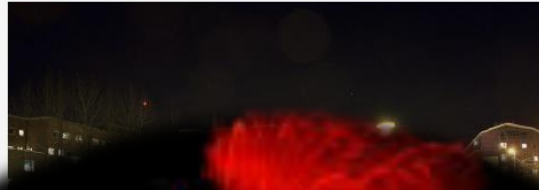
Hygienesjukepleiar Åse Skare

Innførte restriksjoner for besøk på sykehuset

NORO. Det har vært utbrudd av noro-virus den siste tiden. Sykehuset har ikke hatt utbrudd av...

Tolv smittet av ukjent magevirus ved sykehus

NTB 4. april 2018 15:20

Avdelingsdirektør Hanne-Merete Eriksen i avdelingen for resistens- og infeksjonsforebygging i Folkehelseinstituttet sier til [Sykeolisen](#) at det er viktig at helsepersonell er på vakt.

20 pasientar smitta av norovirus ved Førde sentralsjukehus

Førde sentralsjukehus. Foto: Bent Arne Hversen

22. mars 2018, kl. 16:21
...er 6-7 tilsett ved sjukehuset smitta. Det blir no sett i verk
...a at fleire får viruset.

...skap i Helse
...pasientar er
...av dei
...skriv

Å er medisinsk avdeling smittet igjen etter nytt Noro-utbrudd

To ganger på en måned måtte medisinsk avdeling stenge dørene. Nå er driften igjen normal. (Arkivbilde) Foto: Adqart

Av Kristin Stevik Moshagen

Personalet ved medisinsk avdeling fikk rask kontroll på virus-spredning. To nye pasientar ble i midten av denne uka rammet av noroviruset. Smittan kom trolig utenfra.

01. april 2018, kl. 15:07

Sperret
...pga sykdom, i
dametoiletet og
handicaptolettet.

SPERRET DO: Her på Kåhoved turisthytte er herretoiletet søndag stengt og gjestene har fått beskjed om å bruke et annet toalett. Foto: Jørn Løa, NTB

Frykter utbrudd av norovirus på Hardangervidda: 30 personer hentet ut

HARDANGERVIDDAS/OSLO (VG) Røde Kors har i løpet av ett døgn hentet ut 30 personer med mageproblemer fra hytter på Hardangervidda. Kommunelegen frykter et utbrudd av norovirus.

Av Steffen Duggan, Harald Vikroy og Jørgen Braastad (NTB)

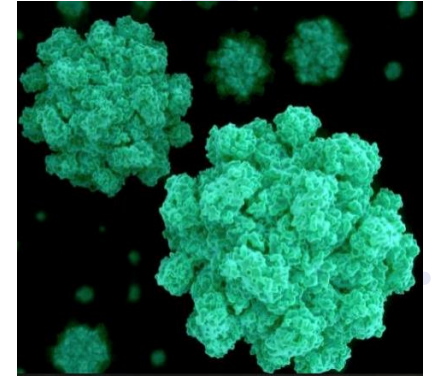

Definisjon av utbrot

To eller fleire tilfelle av same infeksjonssjukdom hos pasientar som synes å ha samanheng

Ref: [FHI](#)

Norovirus

- Transiente mikroorganismar
- Svært robust virus
- Store mengder med virus i oppkast og diaré ved akutt sjukdom. Lav infeksjonsdose, 1-10
- Gir ikkje immunitet, muleg verna i 4-6 mnd?
- Inkubasjonstid 1-2 døgn
- Kan leve timar til dagar utafør kroppen

Ref: [FHI](#)

Symptom

- Er smitta, men har ikkje symptom

Kort forløp

- Kvalme, brekninga, magesmerte, muskelsmerte, diare, feber

Ref: [FHI](#)

Føremål og omfang

For hindre fleire sjuke
Stanse utbrotet
eller
avgrense utbrotet

Ref: [FHI](#)

	Utbrot av smittsam sjukdom		Dokument-id: D01477		
			Retningslinje		
Klinisk Hygienehandbok Forebygging pasientar	Utarbeidd av Hygienesjukepleiar Åse Skare	Godkjent av Smittevernlege Brita Skovlin	Versjon 6.04	Gyldig frå 30.09.2016	Rev. innan 30.09.2019
EK-ansvarleg Skare, Åse Ingeborg					

Føremål og omfang

- Det viktigaste føremåle i eit utbrot er å stanse eller avgrense utbrotet som pågår, for å hindre at fleire vert sjuke.

Definisjon av utbrot

- Ein høgare førekost enn forventa av ein bestemt infeksjon eller eit mikrobiologisk agens innanfor eit bestemt område i eit gitt tidsrom.
- To eller fleire tilfelle av same infeksjonssjukdom hos pasientar som synest å ha samanheng

Ansvar

- Avdelingssjefen skal sjå til og medverke til at naudsynte tiltak for opplaring og avgrensing av infeksjonsutbrot vert gjennomført.
- Den enkelte tilsette har ansvar for å melde frå og medverke til naudsynte tiltak for å oppklare og avgrense utbrotet.

Straktiltak

- Skil dei friske frå dei sjuke med adekvat isoleringsregime
 - [Kohortisolering](#)
 - [Kontaktsmitte](#)
 - [Dråpesmitte](#)
 - [Luftsmitte](#)
 - [Luftsmitteisolat - Administrasjon](#)

Intern varsling

Den som gjer observasjonar på ei avdeling som gir mistanke om infeksjonsutbrot gir melding til

- Næraste overordna
- Avdelingssjef
- Smittevernet/hygienesjukepleiar ved sjukehuset. [Smittevern - intranettside](#).
- Av og til kan det vere mikrobiologisk avdeling eller andre instansar som får mistanke om utbrot ved sjukehus/avdeling. Desse melder då til smittevernet/ hygienesjukepleiar, som i sin tur tek kontakt med leiinga for berørte avdeling(ar).

Registrering/loggbok

- Avdelinga fører loggbok over alle ein reknar med er smitta, både pasientar og tilsette. [Registreringsskjema for utbrot av gastroenteritt](#)
[Registreringsskiema ved utbrot \(ikkje mage/tarminfeksjon\)](#)
- Registreringa pågår så lenge nye tilfelle oppstår.

Kontaktperson i avdeling

- Avdelingssjef utpeikar ein kontaktperson, sjukepleiar eller lege, for vidare oppfølging i avdelinga.

Rådgivande gruppe

- Avdelingssjefen kan ved behov utpeike ei rådgivande gruppe for utbrotet. Denne er normalt samansett av:

	Utbrot av smittsam sjukdom	Dok. id.: D01477	Versjon 6.04
--	-----------------------------------	---------------------	-----------------

- Hygienesjukepleiar i samråd med smittevernlege
- Avdelingssjukepleiar
- Lege ved avdelinga
- Vurder om mikrobiolog, avdelingsleiing og sjukehus- evt. beredskapsleiing i gruppa bør vere med.

Den rådgivande gruppa tek stilling til kva faglege og administrative tiltak som bør iverksetjast.

Følgjande tiltak bør inngå i vurdering og avgrensing av eit mogleg utbrot.

- **Kasusdefinisjon**
Kva kliniske og/eller laboratoriemessige kriterier som skal utløyse registrering som del av utbrotet. Denne bør vere skriftleg, og må evt. reviderast når meir om infeksjonen er kjend.
- **Epidemikurve**
Teikne eit diagram som syner tal tilfelle pr. dag pr. post/avdeling
- **Loggbok**
- **Hypotese**
Årsak, smittemåte, etc.
- **Tiltak**
Isolering, handvask, flytting, utskrivning, inntaksstopp, bærerundersøking, miljøundersøking, etc.
- **Evt. oppheve tiltak**
- **Endeleg rapport**
Det bør utarbeidast ein endeleg rapport om utbrotet, viktig punkt å få med er «kva lærte vi». Denne sendast avdelingsleiinga, sjukehusleiinga, kvalitetsutvalet, og etter vurdering til Folkehelseinstituttet og regionalt kompetansesenter for sjukehushygiene. Alle rapportar frå utbrotet skal arkiverast i ePhorte under utbrot
- **Evalueringsmøte**
Smittevern tek ansvar for å kalle inn til eit evalueringsmøte 2-3 veker etter utbrotet.

Melding og varsling eksternt

- Mistenkt eller påvist utbrot i sjukehus skal generelt omgåande varslast til fylkesmannen og Folkehelseinstituttet med kopi til kompetansesenter for sjukehushygiene, avd. for sykehushygiene, Haukeland Universitetspsykiatri. [FHI - Varsling om smittsomme sykdommer og andre smittevernsituasjoner](#)
- Dersom den aktuelle infeksjonssjukdomen er nominativ meldepliktig etter MSIS- og Tuberkuloseregisterforskrifta, meldast tilfella i tillegg enkeltvis til MSIS med kopi til kommelegen i pasienten sin bustadkommune. [FHI - Varsling om smittsomme sykdommer og andre smittevernsituasjoner](#)

Referansar

Nyhende

[Visningar](#)[Nyhendeoversikt](#)[Forskingsnytt](#)[Nyhendearkiv](#)[Mine nyhende](#)

Nye Førde sjukehus

[områdeinnhold](#)

01.12.2017

No startar høgsesongen for omgangssjuke

God handhygiene er det beste førebyggjande tiltaket for å unngå omgangssjuke.**Av: Skare, Åse Ingeborg**

Kvar vinter blir mange sjukehus råka, og som regel eitt eller fleire av sjukehusa også i vårt helseføretak. Det er oftast snakk om Norovirus (tidlegare kalla Calicivirus) i og utanfor sjukehusa. Viruset er svært smittsamt.

Dei sjuke smittar mest når dei kastar opp og har diaré, men risikoen er aukande i ein kort periode før symptom startar og eit par dagar etter magesjauen **FHI**.

Utbrotet kjem ofte brått, og ein ser ofte at eit utbrot startar med at ein pasient vert innlagt med oppkast og diaré. Dette spreiar seg lett til både pasientar, tilsette og til dei ulike avdelingane. Det kan vere ressurskrevjande med mange isolerte pasientar i ei avdeling, og det kan skape driftsproblem om mange tilsette vert sjuke.

Vi minner difor om viktige tiltak for å hindre at pasientar og tilsette vert smitta:

- Det absolutt viktigaste tiltaket for å få kontroll over utbrot med mistenkt eller stadfesta norovirus er å skilje dei sjuke frå dei friske
- Pasienten skal isolerast for **dropesmitte**
- Opphøyr av isolasjonen 48 timar etter siste symptom med oppkast eller diaré
- **Handhygiene** er det enklaste og billigaste tiltaket
 - o Tilrår handvask som første val då norovirus er eit nake virus som alkoholar har redusert effekt på
 - o Alle pasientar og pårørande må ha tilbod om handhygiene
- Pasientane bør ikkje flyttast til andre avdelingar (sjukehus, sjukeheim, institusjonar) utan at det er medisinsk nødvendig, men skrivast ut til heimen om det er forsvarleg
- Personalet som får symptom på oppkast eller diaré, skal gå heim med ein gong og vere heime i 48 timar etter siste symptom (oppkast/diaré) opphøyrer
- Pårørande / besøkande bør innskrenkast til det nødvendige inntil utbrotet er over
- Sjå også retningslinje for **utbrot av smittsam sjukdom** i sjukehuset
- Bruk skjema for **registrering av gastroenteritt** utbrot

Kva skjedde?

Årsak hypotese

12. mars

- 1 pasient isolert med diare og oppkast ortopedisk avd.
- Tilsette som er i kontakt med sjuk pasient vert sjuk
- I barnehagar, skular, heimar er folk sjuke

14. mars

- Melde medisinsk avd. om fleire sjuke tilsette og pasientar

Intern varsling

- Seksjonsleiar
- Nærmaste overordna
- Smittevern/hygienesjukepleiar
- Evt. mikrobiologen

Hygienesjukepleiar

- Oppringt frå ortopeden
- Få oversikt over situasjonen
- Bistår med råd, undervisning

Straks tiltak

Kohort

Er å isolere pasientar i same rom, delar av ei eining, eller heile avdelinga når det føreligg eit infeksjonsutbrot, der fleire pasientar samstundes har ein infeksjon forårsaka av same mikrobe. Slik kohortisolering kan nyttast ved utbrot av td. Norovirus, influensa, MRSA.

Smitta personell kan inngå i pleiestaben

Utfordring

Treng einerom

- Noro/influenza, influensa, norovirus
- MRSA, VRE, ESBL
- Uklare/demente pasientar, ↓ neutropene o.a.

Logg for registrering av gastroenteritt i sjukehuset

Født	Navn	Tilfelle	Innlagt	Sjukdoms debut	Symptom	Prøver:	1. dag symptomfri
Dato:			Dato:	Dato:		Dato:	Dato:
		☐ Pasient ☐ Tilsett			☐ Oppkast ☐ Diarè ☐ Feber	☐ bakt ☐ virus	
		☐ Pasient ☐ Tilsett			☐ Oppkast ☐ Diarè ☐ Feber	☐ bakt ☐ virus	
		☐ Pasient ☐ Tilsett			☐ Oppkast ☐ Diarè ☐ Feber	☐ bakt ☐ virus	

Prøvetaking

- Avføringsprøve
- 2-3 bekrefta positive norovirus

registrer utbrudd

Denne siden fylles ut ved første registrering av et utbrudd og omfatter bare obligatoriske felt i varselet. Når denne delen er fylt ut og varselet registrert, kan du gå videre og fylle ut mer informasjon. Du kan når som helst gå inn og oppdatere med ny informasjon. Ved redigering vil alle felt vises.

Melding går til

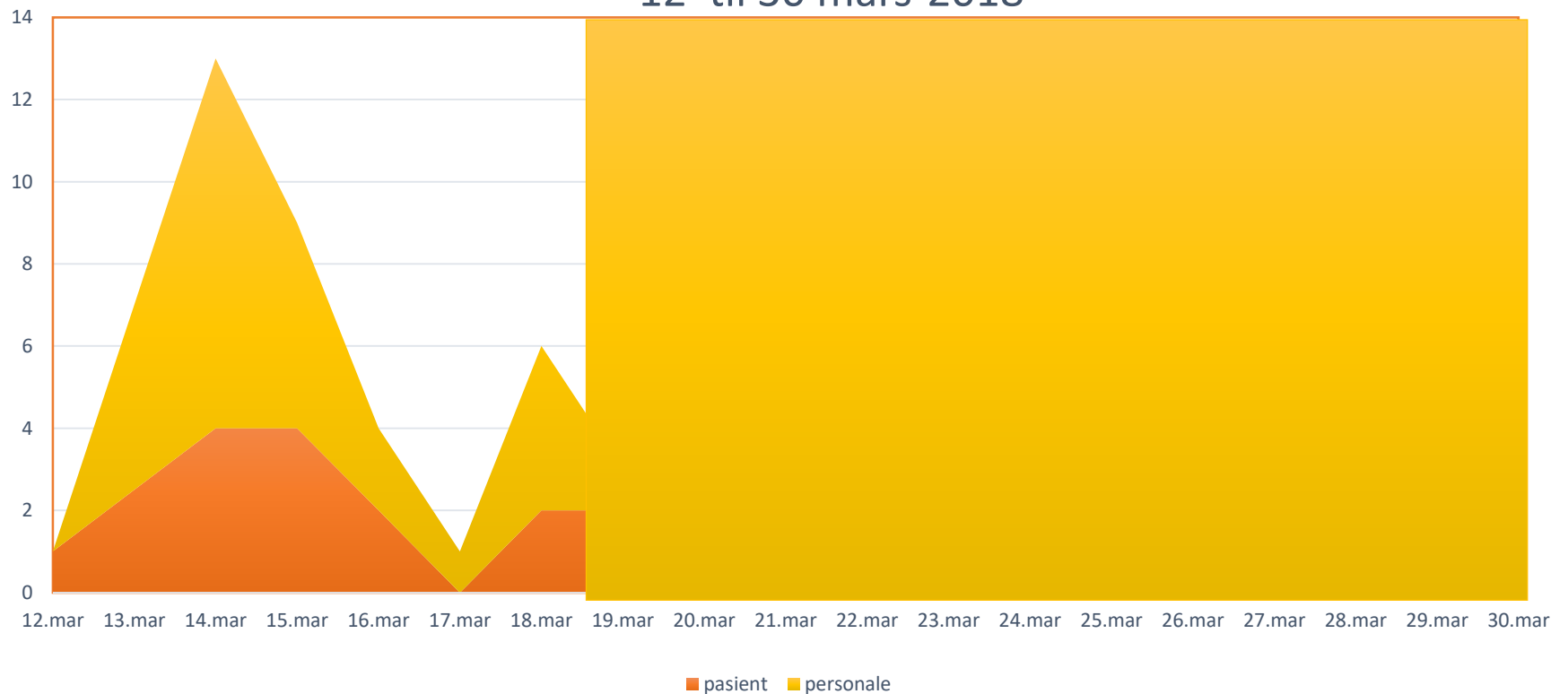
- Fylkeslegen
- Regionalt kompetanse senter
- FHI-> H. direktør

Andre kommentarer eller opplysninger om utbruddet:

Epidemisk kurve

Norovirus utbrot

ortopeden, medisin, kirurgen,
intensiv, KK
12 til 30 mars-2018

A close-up photograph of a person's hands being washed in a white sink. The hands are covered in white soap suds. A silver faucet is on the left, with water running into the sink. The background is a blurred bathroom setting.

Førebyggende tiltak

- Handvask
- Alkohol har redusert effekt på nakne virus

[Ref:FHI](#)

Førebyggende tiltak

- Verneutstyr for dråpesmitte
- Pasientplassering
- Reingjere/desinfisere tastatur, tlf, pc, etc.
- Informasjon til pasient og pårørende
- Skrive ut pasientar dersom muleg
- Avgrense besøk til isolat
- Informasjon til anna institusjon ved utskriving
- Konferanseplikt

Oppheve isolasjon

- Først når pasienten/ane har vore symptomfrie i 48 tima

Nyhende

[Visningar](#)[Nyhendeoversikt](#)[Forskingsnytt](#)[Nyhendearkiv](#)[Mine nyhende](#)

Nye Førde sjukehus

[Områdeinnhold](#)

21.03.2018

Høgsesong for omgangssjuka og influensa

Ved Førde sentralsjukehus har magesjuka og oppkast (norovirus) herja i fleire avdelingar siste vekene. Fleire pasientar har også vore innlagde med influensa.

Det har vore beredskap i føretaket, men denne er avslutta og drifta går som normalt.

Norovirus er svært smittsamt. Utbrotet kjem ofte brått, og det startar ofte med at ein pasient vert innlagt med oppkast og diare som spreiar seg til både pasientar og tilsett. Meir enn 20 pasientar og mange tilsette har vore sjuke ved fleire avdelingar sidan midten av mars. Ved Lærdal og Nordfjord sjukehus har det ikkje vore noko problem.

Det har vore ein del pasientar med influensa sidan nyttår, tal frå mikrobiologen viser [påviste luftvegsagens](#) totalt siste 26 veker.

Det er ressurskrevjande med mange isolerte pasientar i ei avdeling. Avdelingane har takla situasjonen veldig bra. Sjølv om drifta er tilbake til normalt, minner vi om viktige tiltak for å hindre at pasientar og tilsette vert smitta.

Norovirus:

- Å skilje dei sjuke frå dei friske er det absolutt viktigaste tiltaket for å få kontroll over utbrot med mistenkt eller stadfesta norovirus
- Pasienten skal isolerast for [dråpesmitte](#)
- Opphøyr av isolasjonen 48 timar etter siste symptom med oppkast eller diaré
- [Handhygiene](#) er det enklaste og billigaste tiltaket
 - Tilrå handvask, alkohol har redusert effekt på Norovirus
 - Alle pasientar og pårørande må ha tilbod om handhygiene
- Pasientane bør ikkje flyttast til andre avdelingar (sjukehus, sjukeheim, institusjonar) utan at det er medisinsk nødvendig, men skrivast ut til heimen om det er forsvarleg
- Personalet som får symptoma på oppkast eller diaré, skal gå heim med ein gong og vere heime i 48 timar etter siste symptom (oppkast/diaré) opphøyre
- Pårørande / besøkande bør innskrenkast til det nødvendige inntil utbrotet er over
- [Sjå også retningslinje for utbrot av smittsam sjukdom i sjukehuset](#)
- [Bruk skjema for registrering av gastroenteritt utbrot](#)
- [Informasjon om norovirus til publikum](#)

Influensa

- [Tiltak for handtering av influensa](#)

Utvikling

20 mars

- Inntaksstopp elektive pasientar (ortopedisk)
 - Kohort på ei side
- I mangel på einerom er ein «frisk» pasient frå medisin flytta til kirurgen
 - Pas. og tilsette vert sjuke
- Intensiv melder om to sjuke pas.--flytta tilbake føden og til kir. med hyppig oppkast/diare

Driftsproblemer melder seg

- 19 pasientar
- Mangel på einerom
- 26 tilsette sjuke
- Mangel på helsepersonell
- Rett før påske

Hektisk tid for tilsette

- Vikar, ekstravakt
- Av og påkledning av verneutstyr!!
- Utstyr ut av rommet– inn og ut
- Pasient ringer på!!!!
- Mat, medisinar, intravenøs etc....
- Informasjon
- Utvask

Pasient opplevning

Får ikkje
gå ut av
rommet

Høyre
andre
kaste opp

Å kaste opp
ubehagleg

Mat og
drikke

Ingen
pårørende
på besøk

Lukt

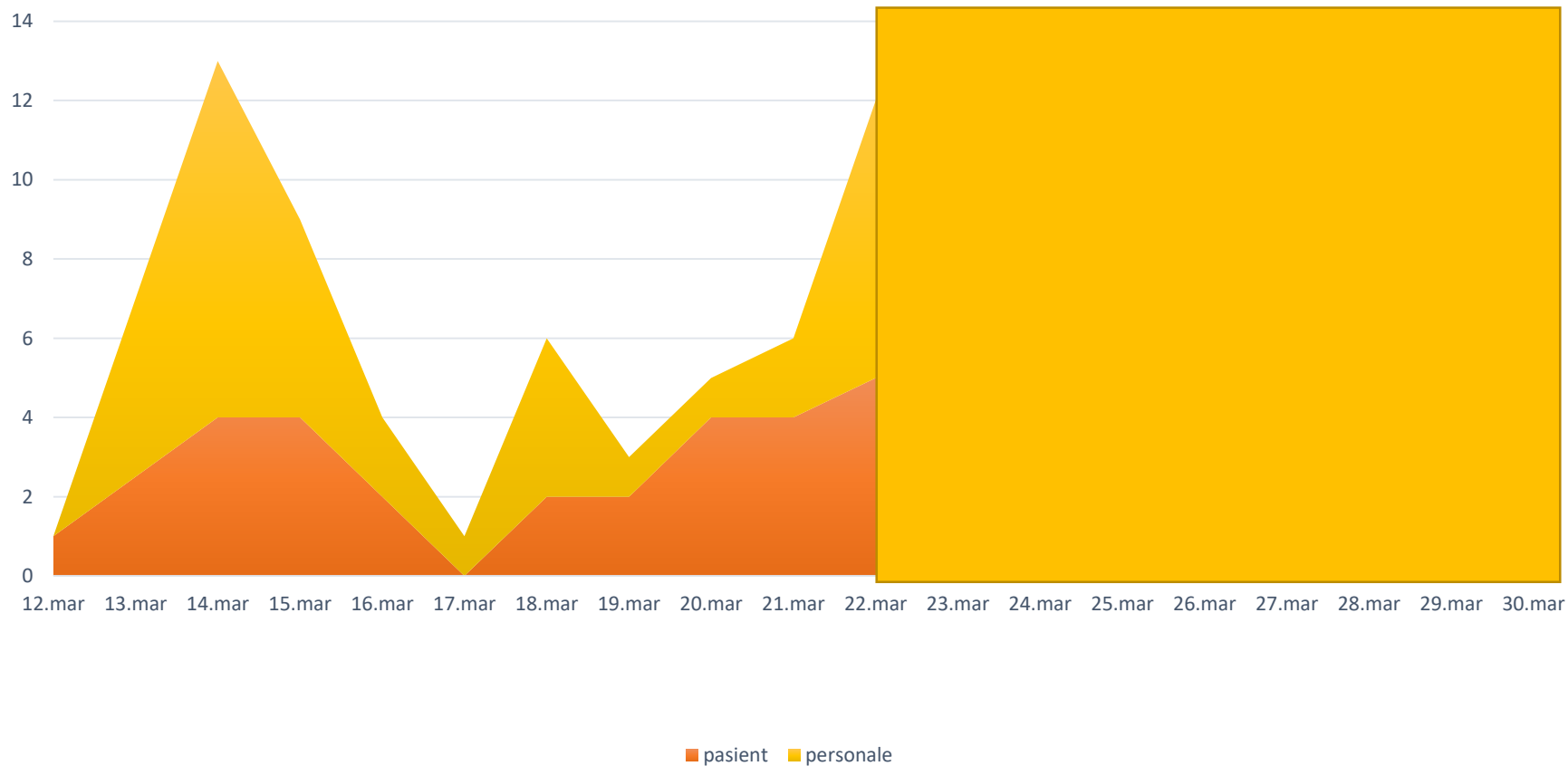
Personell
kjem ikkje

Stell

Norovirus utbrot

ortopeden, medisin, kirurgen,
intensiv, KK

12 til 30 mars-2018

Fagrådsmøte

- Seksjonsleiar
 - Seksjonsoverlege, eller avdelingssjef
 - Mikrobiolog
 - Smittevernlege/ hygienesjukepleiar
 - Fagdirektør
-
- Går gjennom situasjon og tiltak vidare

Møte med beredskapsleiing

- Etter møte med beredskapsleiing to timar seinare same dag vart det sett

GUL respons

Før palmehelga og i mellompåska

- Pasient i pakkeforløp skal utsetjast
- Auke kapasiteten av reinhald
- Fysioterapi - trening i pasientrom
- Overflytting til intensiv avdeling skal OL-anestesi konsulterast
- Konferanseplikt
- Stenge buffe
- Informasjon i media og NRK

NRK-radio

- Utbrot er spennade stoff for media
- God informasjonskanal

Viktig å avklare

- Kven skal informere ut til media?

Nyhende

[Visningar](#)[Nyhendeoversikt](#)[Forskningsnytt](#)[Nyhendearkiv](#)[Mine nyhende](#)

Nye Førde sjukehus

Områdeinnhold

22.03.2018

Smitteutbrot ved Førde sentralsjukehus

Det er sett gul beredskap i Helse Førde. Årsaka er smitteutbrot ved Førde sentralsjukehus.

Situasjonen no i ettermiddag er at kring 20 pasientar er smitta. I tillegg er 6-7 tilsette smitta og sjukmelde.

I alt fem avdelingar, ortopedien, føde/barsel, intensiv, medisin og kirurgisk, er råka. Pasientane har magesjuka og oppkast (norovirus) og influensa. Det er også pasientar som både er smitta av noro- og influensavirus.

Under kontroll

Ingen av pasientane er alvorleg sjuka. Situasjonen er under kontroll, men det blir no sett i verk tiltak for å hindre ytterlegare spreiging.

- Vi kjem til å følgje situasjonen tett framover, seier fagdirektør Kristine Brix Longfellow.

Følgande tiltak er no torsdag ettermiddag innført for å avgrense utbrot oppkast/diaré ved Førde sentralsjukehus. Tiltaka gjeld i første omgang fram til måndag 26. mars.

Støttefunksjonar i sjukehuset:

- Auka kapasitet reinhaldsavdelinga komande dagar for å kunne sørge for utvask av rom. 1 personale tilgjengeleg, heimevakt OK.
- Matvertar i 6. og 8. etasje hentar mat frå buffet (unngå smitte via kafeane). Ekstra innleige av personell.
- Sentrallager får melding om å syte for nok smittevernustyr.

Informasjon til avdelingane:

- Kvar avdeling tek gjennomgang i høve behov for å stoppe elektiv verksemd komande dagar. Ansvar: avdelingssjefar. Per dags dato blir det ikkje innført generell stopp for elektiv verksemd neste veke.
- Forsiktighet i høve overflytting av pasientar frå ei avdeling til ei anna. Ved tvil skal ein konferere med vakthavande overlege i medisinsk avdeling. For spørsmål omkring overflytting til intensivavdelinga skal vakthavande overlege anesthesi konsulterast.
- Avdelingane skal løpande vurdere å samle smitta pasientar i kohortar i avdelingar.
- Prosedyre: Dråpesmitte.

Informasjon til publikum:

I mellompåska

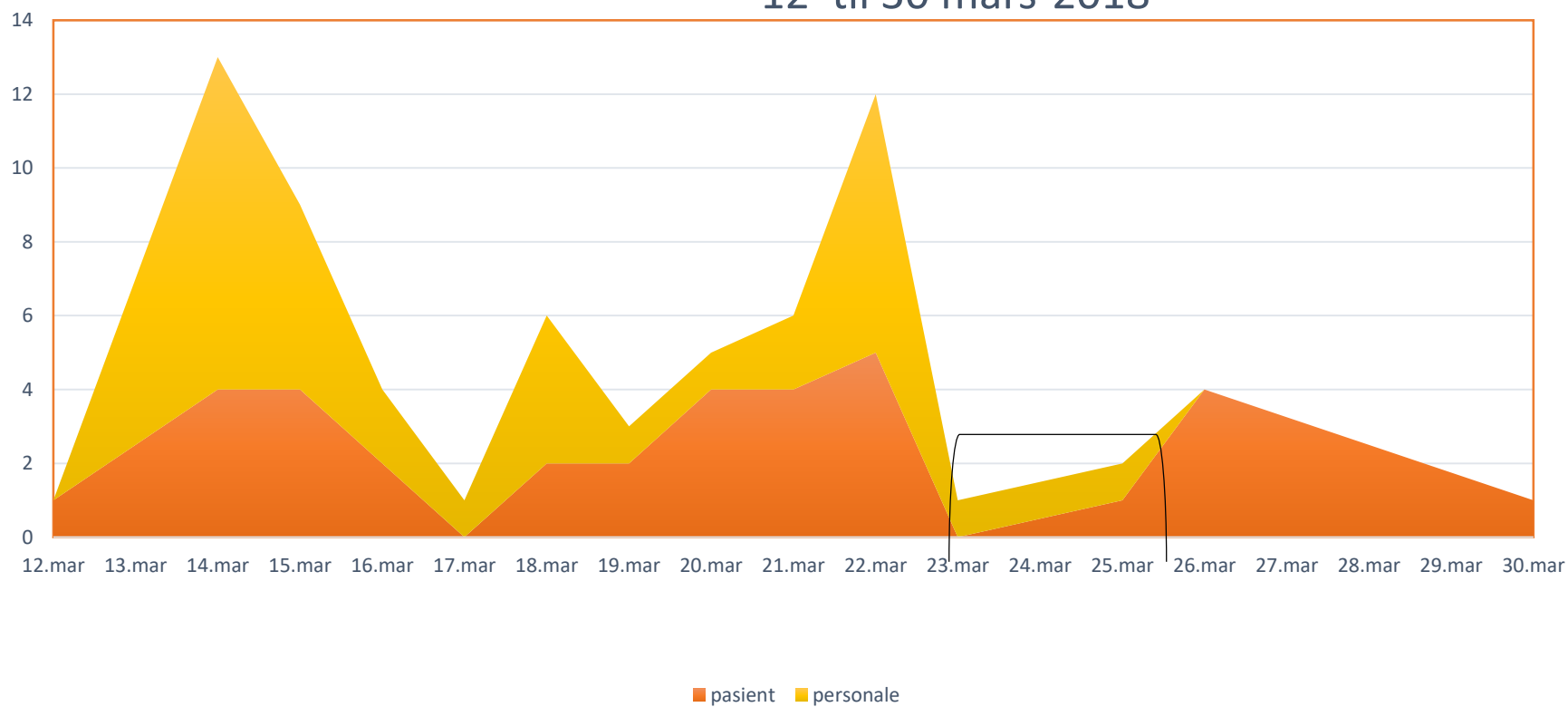
- Det er ro i huset
- Buffe er stengde
- Lite folk i korridor unntatt tilsette

Epidemisk kurve

Norovirus utbrot

ortopeden, medisin, kirurgen,
intensiv, KK

12 til 30 mars-2018

Beredskapsmøte i mellompåska

26 mars

- Kontroll av utbrot
- Buffe i 2 etasje vert opna

28 mars

- Gul til grøn respons
- Normal drift

Utbrot kan bli dyrt!

Ortopeden: 28 ekstravakte sjukepleiarar

Medisin: 15

Kirurgisk: 35

100% overtid av tilsette --kostbart

Verneutstyr, desinfeksjonsmiddel

Ekstravakt for reinhald

Mikrobiologen: 30 undersøkingar ca. 3000,-

Loggført

- Utbrote varte 18 dagar
- Totalt 33 pasientar og 34 tilsette

Kva lærte vi?

- Var det rett å sette gul respons?
- Er vår retningslinje for utbrot god nok?
 - sjekklister
- Ein person held oversikt

Handtering av utbrot og registreringskjema

Døme: Norovirus (gastroenteritt) og influensa

Definisjon av utbrot

To eller fleire tilfelle av same infeksjonssjukdom hjå pasientar og tilsette som synest å ha samanheng
eller

Det opptrer fleire tilfelle av same infeksjonssjukdom hos pasientar og tilsette og dette er utover det ein vanlegvis har.

Omfang

Gjeld den som har ansvarsvakt når utbrottet startar.

Den enkelte tilsette har ansvar for å melde frå og elles medverke til naudsynte tiltak for å oppklare og avgrense utbrotet.

Ansvar

Leiar ved sjukeheimen/omsorgsbustaden skal vere koordinator ved oppklaring og avgrensing av infeksjonsutbrot i sjukeheimen/omsorgsbustaden i samarbeid med tilsynslegen og avdelingar som har utbrot.

Avd. leiar/ gruppeleiar skal sjå til og medverke til at naudsynte tiltak for oppklaring og avgrensing av infeksjonsutbrot vert gjennomført.

Strakstiltak

Varsling

Den som gjer observasjonar på ei avdeling som gir mistanke om infeksjonsutbrot gir melding til næraste overordna, som varslar

- **Leiar for institusjonen**
- **Tilsynslege**
- **Smittevernlege**
- **Hygienesjukepleiar**

Takk for meg!

